

Wanneer leefde Job en waren er toen ook dinosaurussen?

Wanneer leefde Job?

“Job is een historisch persoon; de Schrift wijst in Ezechiël 14: 14, 20 en in Jacobus 5: 11 op de man Job als een bekende figuur. En het begin en het eind van het boek dragen duidelijk een historisch karakter.

Hij woonde ergens in het land Uz, ten Oosten van Kanaän, van Perea dan. Ergens aan de rand van de woestijn van Arabië, waar landbouw en veeteelt mogelijk waren, waar een stad in de buurt gevonden werd, en toch de woestijn een grote rol speelde.

Geleefd heeft Job waarschijnlijk in den tijd tussen Abraham en de wetgeving op Sinaï. Er zijn onder vrienden van Job nakomelingen van Abraham. Lang nadien kan het echter niet geweest zijn, want het leven is een aartsvaderlijk leven, een leven van herdersvorsten, die de ware God nog kennen en priester in hun familie zijn” (dr. K. Sietsma, *Het boek Job*, pagina 5).

Een van de vrienden van Job was de Temaniet Elifaz (Job 2:11). De vader van Teman heette ook Elifaz (Genesis 36:11). Deze Elifaz was een zoon van Ezau en Ada (Genesis 36:10) en kan de grootvader van Jobs vriend Elifaz geweest zijn. De aanduiding Temaniet maakt het echter waarschijnlijker dat hij de betovergrootvader van Jobs vriend Elifaz was. Ada was een dochter van de Hethiet Elon en wordt in Genesis 26:34 Basemat genoemd. Ezau trouwde met haar toen hij 40 jaar oud was. Dat was in 1966 v.Chr.¹ Hun zoon Elifaz kan zo'n 10 jaar later geboren zijn, dus in 1956 v.Chr., toen Ezau 50 jaar oud was. Als Teman, zijn zoon, zijn kleinzoon en Jobs vriend Elifaz ook geboren zijn toen hun vader 50 jaar oud was, dan zou Jobs vriend Elifaz in 1756 v.Chr. geboren zijn. Elifaz nam als eerste het woord en was daarom waarschijnlijk Jobs oudste vriend. Aangenomen dat Job ongeveer oud even was als Elifaz zou Job ongeveer in 1756 v.Chr. geboren kunnen zijn. Dat was in de tijd dat het volk Israël in Egypte woonde.

Volgens [Job 42:16 LXX](#) leefde Job na zijn ellende nog 170 jaar en werd hij 240 jaar oud.² Job was dus $240 - 170 = 70$ jaar oud toen de rampen hem overkwamen. Dat zou dan in ongeveer 1686 v.Chr. geweest moeten zijn. Job zou op basis van deze berekeningen in $1686 - 170 = 1516$ v.Chr. overleden zijn. Dat was 110 jaar vóór de intocht van de Israëlieten in Kanaän. Mozes kan het boek Job dan geschreven hebben.

Job had zwaar geleden, maar werd door God rijkelijk gecompenseerd. Hij kreeg van alles het dubbele (Job 42:10). Dat gold ook voor zijn levensjaren. Hij werd twee keer zo oud als de 120 jaar die God in Genesis 6:3 had genoemd. Job leefde dus niet in de tijd van Abrahams voorvaders Peleg, Reü en Serug, want in die tijd was een bereikte leeftijd van 240 jaar niet uitzonderlijk hoog. Uit de klimatologische gegevens in het boek Job volgt evenmin dat Job in de ijstijd leefde (Anne Habermehl, [Job-Part 1: Did He Really Live During the Ice Age?](#)).

De Septuaginta identificeert aan het slot Job met de Edomitische koning Jobab, die in Genesis 36:33-34 wordt genoemd. Deze identificatie is overgenomen uit een Syrisch geschrift en heeft geen historische waarde.

In de redevoeringen van Job en zijn vrienden komt nergens de naam Jahweh voor. De proloog en epiloog en de verbindende tekst bevatten die naam wel. Dit betekent dat het boek Job de authentieke verslagen van de redevoeringen van Job en zijn vrienden bevat. God sprak met Mozes van aangezicht tot aangezicht (Exodus 33:11; Numeri 7:89; 12:8) en kan hem in die gesprekken geopenbaard hebben wat er in de hemel voorafgaand aan Jobs rampspoed had plaatsgevonden. Het gebruik van de naam Jahweh in de prozaïsche gedeelten laat zien dat de God van Israël ook de God van Job en zijn vrienden is.

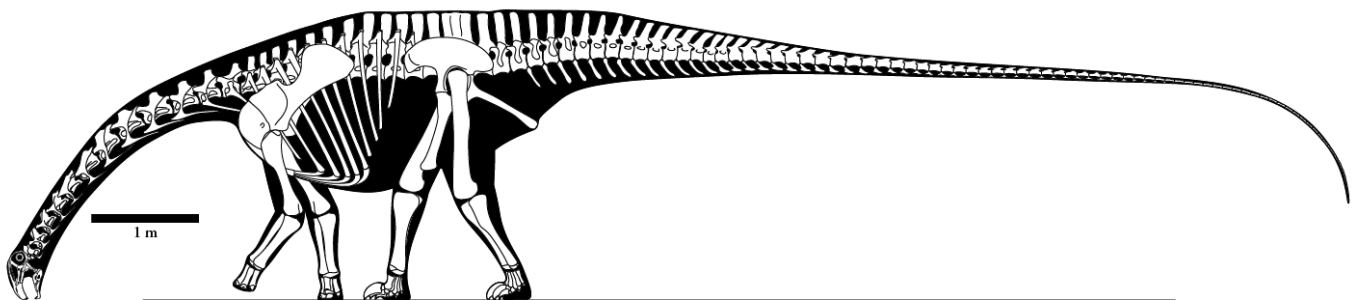
¹ Zie voor de genoemde jaartallen [Chronologie van Genesis en Exodus](#).

² In de Masoretische tekst ontbreekt het totaal aantal jaren en volgens de Masoretische tekst leefde Job nog 140 jaar in plaats van 170. Als we aannemen dat de oorspronkelijk lezing “Hierna leefde Job nog honderd en zeventig jaar en in totaal leefde hij tweehonderd en veertig jaar” was, dan kan bij het overschrijven door verspringen van het oog per ongeluk een deel van de tekst zijn overgeslagen met als resultaat de lezing “Hierna leefde Job nog honderd en veertig jaar”.

Welke dier was de Behemot in het boek Job?

In het boek Job komen twee uitgestorven reuzendieren voor. Het eerste dier is de *Behemot*, vaak ten onrechte als nijlpaard vertaald (Job 40:15-24). De *Behemot* is een planteneter: “Behemot eet gras, net als een koe. ... Hij eet gras dat groeit op de heuvels” (Job 40:16, 20 BGT). *Behemot* is het meervoud van *Behemah*, dat voor vee gebruikt wordt, dus voor grazende dieren. Het meervoud geeft aan dat het geen gewone grazer betreft, maar een *supergrazer*. Over welk dier heeft God het hier?

“De behemoth is niet slechts een herbivoor, maar meer specifiek een graseter: een grazend dier en niet een dier dat bladeren van bomen en struiken eet. De meeste brachiosaurussen hebben echter een gebit om takken en bladeren te eten, als giraffen. Ook lang niet alle sauropoden voldoen, maar een dier dat wel past bij deze beschrijving, is de 15 m lange [Nigersaurus](#) (behorend tot de sauropoden), gevonden in de republiek Niger in Afrika. Het vierpotige dier heeft een snuit als een stofzuigermond met honderden kleine tanden (met de afmetingen van de snijtanden van een peuter). Het dier kon uitmuntend de zachte begroeiing langs de rivieren begrazen.” (M.J. Paul | G. van den Brink | J.C. Bette (red.), *Bijbelcommentaar Ezra | Nehemia | Ester | Job*, pagina 882).

Nigersaurus taqueti Sereno, Beck, Duthiel, Larsson, Lyon, Moussa, Sadleir, Sidor, Varricchio, G. P. Wilson, & J. A. Wilson, 1999

Deze *supergrazer* “kan zijn staart rechten als een ceder” (Job 40:17 NBV).

Welk dier was de Leviathan in het boek Job?

Het tweede uitgestorven reuzendier is de *Leviathan* (Job 40:25–41:26). De Septuaginta heeft dit vertaald met *drakonta* (draak) en is daarin nagevolgd door de *Bijbel in Gewone Taal* (BGT).

“Veel historische bronnen maken melding van grote reptielen, soms voorzien van vleugels. Hoewel ze overal weer anders werden genoemd, kennen wij ze het best onder de naam ‘draak’. Vanuit onze optiek is een draak een heel ander beest dan een dinosauriër. Dat is niet altijd zo geweest. In 1841 werd voor het eerst de term ‘dinosauria’ gebruikt om de dieren te beschrijven die wij nu kennen als dinosauriërs. De term betekent ‘verschrikkelijke hagedissen’, bedacht door de bekende Britse anatoom, zoöloog en paleontoloog Richard Owen. Het opmerkelijke is dat zelfs woordenboeken tot aan 1891 – bijvoorbeeld Noah Webster’s American Dictionary in English Language – het woord ‘dinosauriër’ niet vermeldden. Voor die tijd was er wel een ander gangbaar woord om zulke beesten te beschrijven: draak. Zelfs tot in 1946 is ‘draak’ in woordenboeken te vinden in de betekenis dat het een groot dier is dat op een slang, hagedis of sauriërachtig lijkt.” (Johan Demoed, [Op zoek naar de verloren draak](#))

Als de Leviathan een dinosaurus is, welke is het dan? “Zou de leviathan die in Job 41 wordt beschreven een beschrijving kunnen zijn van een semi-aquatische dinosaurus zoals de Spinosaurus? “Wie kan de deuren van zijn gezicht openen, met zijn vreselijke tanden rondom?” (Vers 14). “Pijlen worden beschouwd als stro; hij lacht om de dreiging van speren. Zijn onderkant is als scherpe potscherven; hij verspreidt scherpe sporen in het slijk” (vv. 29-30). “Hij laat een stralend kielzog achter zich; je zou denken dat de diepte wit haar had. Op aarde is er niets zoals hij, dat zonder angst is gemaakt” (vv. 32-33). Deze beschrijvende woorden duiden op een groot, woest dier dat op de bodem van een rivier of ondiep water kroop of liep, vergelijkbaar met het voorgestelde gedrag van Spinosaurus.” (Tim Clarey, [Tracking Down Leviathan](#)).

“Op een dorre plek in de Sahara in Niger hebben wetenschappers fossielen opgegraven van een nieuwe soort Spinosaurus, een van de grootste vleesetende dinosaurussen. ‘Het dier valt op door zijn grote zwaardvormige kam en kaken met in elkaar grijpende tanden’, verduidelijken paleontologen. ... Zijn benige schedelkam leek op een gebogen zwaard dat tot ongeveer 50 centimeter hoog kon worden. Op zijn rug had hij een grote, zeilachtige structuur. Daarnaast viel hij op door zijn langgerekte, krokodilachtige snuit. Naast de bestaande geslachtsnaam Spinosaurus, wat “stekelhagedis” betekent, gaven de onderzoekers hem de soortnaam mirabilis. Dat betekent “verbazingwekkend” en verwijst vooral naar de bijzondere kam. ...

Daarnaast viel het op dat de nieuwe dinosaurussort perfect was aangepast om vissen te eten. “Hun grote, kegelvormige tanden zonder kartels, die in elkaar grijpen, vormen een ‘val voor vissen’. Die is zeer geschikt om gladde vissen in de kaken te doorboren en vast te houden, zodat ze niet kunnen wegglijden”, aldus paleontoloog en medeauteur van het onderzoek Daniel Vidal van de Universiteit van Chicago en de Universidad Nacional de Educación a Distancia in Spanje. De neusgaten van Spinosaurus mirabilis waren teruggetrokken en lagen verder naar achteren dan normaal. Zo kon hij het grootste deel van zijn snuit onder water houden om zo lang als nodig op zwemmende prooien te jagen en tegelijkertijd normaal te ademen. “Daardoor weten we dat hij beter was in het jagen op vissen dan op andere dinosaurussen.” ...

Het is pas de tweede bekende soort van *Spinosaurus*, een dinosaurus die bekend werd in de populaire cultuur door zijn rol in de *Jurassic Park*-films. De andere, *Spinosaurus aegyptiacus*, kreeg in 1915 zijn naam op basis van fossielen uit Egypte. De twee soorten leefden tegelijkertijd en hadden dezelfde lange rugstekels met een zeilachtige structuur. Hun schedels waren uiterst geschikt voor de jacht op vis. Toch zijn er ook verschillen. De kam van *Spinosaurus mirabilis* is veel groter dan die van *Spinosaurus aegyptiacus*. Hij heeft een langere snuit, verder uit elkaar staande tanden en langere achterpoten.”

(Morien Raeymakers, [95 miljoen jaar oud en een kolos van 12 meter: wetenschappers ontdekken nieuwe reuzendinosaurussort in Niger](#)).

Een oud cilinderzegel laat de draak Leviathan zien die door twee gehoornde godheden wordt bestreden. Leviathan heeft hier zeven koppen (vergelijk Psalm 74:14). Vier van de koppen zijn dood en drie leven nog.

De zeven koppen zijn een latere, mythologische ontwikkeling uit de tijd dat de Leviathan alleen nog in de herinnering voortleefde. In het Bijbelboek Job heeft de echte Leviathan maar één kop. Opvallend is dat de Leviathan op het cilinderzegel grote, verticale uitsteeksels op de rug heeft. Dit doet sterk denken aan de verticale botten in de kam van de Spinosaurus.

Op het zegel hierboven zien we hetzelfde. Een gehoornde godheid bestrijdt daar in z'n eentje de Leviathan. In dit geval is een van zijn koppen dodelijk gewond (vergelijk Openbaring 13:3). De overige zes koppen leven nog. Ook hier heeft de Leviathan grote uitsteeksels op de rug, wat overeenkomt met de botten in de kam van de Spinosaurus.